

«6D011700 – Kazak Dili ve Edebiyatı» uzmanlığında PhD derecesi almaya hazırlanan Alua Nazarbekova'nın «Okullarda etno-kültürel birimleri öğretme metodolojisi (8-9 sınıflar için)» başlıklı tez çalışmasına yabancı bilimsel danışmanın

FİKRİ

Toplumda meydana gelen bilimsel ve teknik değişimler, dünyada meydana gelen küreselleşme süreci tüm insanları etkilemektedir. Sürekli akan bilginin toplumu ve insanların sosyal hayatını etkilediği bilinmektedir. Millettin milli kimliğinin, zengin manevi hazinesinin ve dilinin muhafaza edilebilmesi için her milletin milli özelliklerinin muasır medeniyetin gereklerine uygun olarak geliştirilmesi sorunu gündeme gelmiştir.

Kazak ülkesinin siyasi-ekonomik, kültürel-sosyal gelişiminde meydana gelen köklü değişimler, Kazak dili eğitiminde yeni, yeni yönlerde araştırmaların yolunu açmıştır. Son yıllarda dilbilim alanında yapılan araştırmalar iki yönlü olarak yürütülmektedir. Biri yapısal, diğeri insan merkezli bir paradigma. İnsan merkezli paradigma, toplumsal cinsiyet dilbilimi, dilbilim, etnolinguistik, bilişsel dilbilim, pragmatik, etnopsikoloji, paralinguistik vb. gibi yeni yönlerde dil alanlarıyla tamamlanmıştır.

Kazak dilbiliminde «dil ve millet birdir», «dil âleminden insanı tanımak», «dil-millet-kültür», «dil-bilgi-kültür» vb. bu yönde araştırmalar yapılmış ve meyvelerini vermeye başlamıştır.

Doktora öğrencisi A.A.Nazarbekova'nın araştırma çalışması, okul çocuklarına etno-kültürel birimlerin öğretilmesi konusunu gündeme getirdiği için değerlidir. Kazak ülkesinin geleceğinin bugünün genç neslinin elinde olduğu düşünüldüğünde, milletin değerlerini okul çocuklarına aşılamak acil bir konudur.

Kazak okullarında 8-9. sınıf öğrencilerine etno-kültürel birimleri öğretme metodolojisi daha önce ele alınmamış yeni bir konudur.

Tez çalışmasının birinci bölümünde Kazak halkının yaşam biçimi, dünya görüşü, adetleri vb. incelenmektedir, etno-kültürel birimlerin dilsel yönünü kapsamlı bir şekilde ortaya koyabilmektedir.

Anlamalarına göre etnokültürel birimler (maddi kültür adları (kıyafet, silah, mobilya, sofa takımı, takı, yemek, ev eşyası adları); manevi kültür adları (gelenek, görenek, örf, adet, oyun adları, ritüeller, inançlar, kutsama, teşekkür, beddua, selam, veda); işlevine göre (etnodiyaletizm, etnofraseoloji, etnonimler); türlerine göre (mitolojik etnoleksikon, sembolik etnoleksikon, sayısal etnoleksikon, ölçülü etnoleksikon, kutsal etnoleksikon) ve bunları belirli örneklerle takip etmesi doktora öğrencisinin tez çalışmasını iyice incelediğini belirtir. Bu bölümde, modern eğitim sistemindeki etno-kültürel yönün, okul çocuklarına etno-kültürel birimlerin sosyal işlevini ve bilişsel doğasını ortaya çıkarmak amaçlandığında etkili olduğu doğru bir şekilde anlaşılmıştır. Etnostereotiplerin, etnoregioletiklerin, etnopragmatonimlerin bilişsel ve iletişimsel işlevlerini somut gerçeklerle kanıtladı. «Bozkır (Step)» («Дала»), «Yedi dede (Yedi Büyükbaba)» («Жері ара») kavramlarının kavramsal analizini yaparak etno-kültürel birimlerin bilişsel doğasını belirlemiştir.

Etno-kültürel birimlerin pedagojik-psikolojik temelini belirlemenin Kazak bilim adamlarının vardığı sonuçlara ve «Alaş» şahsiyetlerinin görüşlerine dayanarak kanıtlanması arzu edilir. Çünkü Türk halkları için A.Kunanbayuly, Ahmet Baitursynuly, Magzhan Zhumabayuly, Zhusipbek Aimauly vb. yeri özeldir.

Doktora öğrencisi bilimsel çalışmasının ikinci bölümünde, etno-kültürel birimleri öğretme sistemini sundu. Eğitim programları ve okul ders kitapları analiz edildi. Konuya hakim olmanın ilke ve yöntemlerini önerdi. Okul çocuklarına etnokültürel birimlerin öğretilmesinde kullanılan karmaşık çalışmaların çok başarılı olduğunu söylemek için her türlü neden var. Sunulan araştırmalar, metinler, bilgi-iletişim, oyun teknolojisi çerçevesinde verilen görevler, etno-kültürel birimler aracılığıyla öğrenciye ulusunun geleneklerini, dilini, ulusal kimliğini ve davranışını aşlamayı amaçlaması bakımından benzersizdir.

Etno-kültürel birimlerin bilimsel ve metodolojik temellerinin belirlenmesi ve ulusal değerlerin günümüz genç nesline aşılması için metodolojik sistemde uygulanması araştırma çalışmalarının bir yeniliğidir.

Kısacası, araştırma çalışmasının sonuçları ve çözümleri birbiriyle ilişkilidir ve kasıtlı olarak sıralanır. Tez çalışmasının teorik ve pratik önemi, tez öğrencisinin deneysel çalışma yoluyla ulaştığı sonuç ve çözümlerin kanıtlanması, Scopus veri tabanında yer alan ve Kazakistan Cumhuriyeti eğitim ve bilim alanındaki Kalite Güvence Komitesi tarafından onaylanan yayınlarda, uluslararası bilimsel ve uygulamalı konferanslarda makaleler yayınlanması ile gösterilir. Tez, Kazakistan Cumhuriyeti'nin doktora tezleri için gerekliliklerine uygundur.

Alua Nazarbekova tarafından «6D011700 – Kazak Dili ve Edebiyatı» uzmanlığında PhD derecesi almaya hazırlanan «Okullarda etno-kültürel birimleri öğretme metodolojisi (8-9 sınıflar için)» başlıklı tez çalışmasının savunmaya sunulmasının mümkün olduğuna inanıyorum.

Yabancı bilimsel danışman:
Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla İli
Prof. Dr. Ekrem Ayan (Türkiye)

Ekrem Ayan

